

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 28 квітня 2021 р.

№ 78/7

Щодо проекту Закону про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель (реєстр № 5202)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування відповідно до предметів відання розглянув проект Закону про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель (реєстр № 5202 від 04.03.2021 р.), поданий народним депутатом України Чорноморовим А.О. та іншими народними депутатами України, і відмічає.

Відповідно до пояснювальної записки, метою прийняття законопроекту є збільшення площі землі, на якій застосовується гідротехнічна меліорація; підвищення ефективності сільського господарства; зменшення собівартості поливу земельних ділянок; мінімізація ризиків припинення подачі/відведення води під час вегетаційного сезону; зменшення витрат держави на адміністрування системи меліорації; недопущення деградації ґрунтів.

Законопроектом пропонується: створення правової бази для створення та діяльності організації водокористувачів; передача організації водокористувачів функцій управління частиною об'єктів меліоративної інфраструктури (інфраструктурою нижчого рівня); створення правових механізмів для внесення інвестицій в існуючу меліоративну інфраструктуру та будівництва нової меліоративної інфраструктури (як в рамках організації водокористувачів, та і не в рамках організації водокористувачів).

Передбачається, що законопроект створить умови для утримання водокористувачами меліоративної інфраструктури та залучення інвестицій в неї за двома напрямками:

- через створення організацій водокористувачів для утримання та модернізації існуючих об'єктів меліоративної інфраструктури;
- через будівництво (створення) аграріями та їх об'єднаннями нових об'єктів меліоративних систем.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України зазначило, що підтримує законопроект та надало до нього пропозиції і зауваження. Зокрема, запропонувало частину другу статті 38 Закону України «Про охорону земель» після слів «водних об'єктів» доповнити текстом такого змісту: «дотримуватися вимог законодавства про охорону земель, режиму використання територій, що підлягають особливій охороні, нормативів в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів, екологічно безпечного, зрошення, осушення, управління поливами та водовідведенням». Окрім цього, звернуло увагу на доцільність передбачити у законопроекті зміни до законодавства щодо вдосконалення питань визначення розмірів смуг відведення каналів зрошувальних і осушувальних систем, гідротехнічних споруд, а також визначення режиму обмеженої господарської діяльності на їх території, у тому числі, опрацювавши встановлення прямих норм щодо ширини таких смуг відведення.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України також зазначило, що не підтримується внесення змін до статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон), якими пропонується виключити з другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля реконструкцію та капітальний ремонт об'єктів інженерної інфраструктури діючих меліоративних систем. Зазначається, що Закон містить чітко визначені переліки видів діяльності, які підлягають оцінці впливу на довкілля. Переліки формувались з урахуванням критеріїв діяльності, відповідних «порогових» величин (потужність, виробнича продуктивність тощо) та на підставі відповідних переліків, що наведено у додатках до Директиви 2011/92/ЄС, Орхуської конвенції та Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті, а також переліків міжнародних фінансових інституцій (Світового банку, ЄБРР тощо).

Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України законопроект підтримується.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що законопроект впливатиме на дохідну і видаткову частину державного бюджету та потребує доопрацювання. Крім того, до законопроекту необхідно надати детальні фінансово-економічні розрахунки та обґрунтування щодо балансової вартості міжгосподарських меліоративних систем, які будуть передані об'єднанням водокористувачів, обсягу вивільнених коштів державного бюджету, які спрямовувалися на утримання об'єктів інженерної інфраструктури міжгосподарських меліоративних систем, що будуть передані до об'єднання водокористувачів, та втрат надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру вважає, що законопроект потребує доопрацювання.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку зазначило, що в цілому підтримує необхідність правового забезпечення створення та функціонування відповідних суб'єктів господарювання у сфері гідротехнічної меліорації земель, водночас щодо змісту законопроекту висловило ряд зауважень.

Комітет звертає увагу на неузгодженість з установленою термінологією Водного кодексу України частини термінів, визначення яких наводиться у статті 1 законопроекту. Так, законопроектом пропонується визначення, що організація водокористувачів (далі – організація) – це «неприбуткова юридична особа, створена власниками та/або користувачами земельних ділянок сільськогосподарського призначення для забезпечення використання, експлуатації та технічного обслуговування об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем з метою надання послуг щодо гідротехнічної меліорації земельних ділянок на території обслуговування організації». Разом з тим, стаття 42 Водного кодексу України визначає, що «Первинні водокористувачі - це ті, що мають власні водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води. Вторинні водокористувачі (абоненти) - це ті, що не мають власних водозабірних споруд і отримують воду з водозабірних споруд первинних водокористувачів та скидають стічні води в їхні системи....».

Тобто основною ознакою водокористувачів є наявність або відсутність у них водозабірних споруд і відповідного обладнання для забору води, а не наявність у їх власності або користуванні земельної ділянки сільськогосподарського призначення, яка потребує гідротехнічної меліорації, як це передбачається у законопроекті.

Крім того, є сумнівною пропозиція внесення змін до статті 1 Водного Кодексу України, внаслідок чого канали на зрошувальних і осушувальних системах не визнаватимуться водними об'єктами, на які поширюється дія Водного кодексу України, тим самим виключається у подальшому можливість застосовувати заходи адміністративного впливу. Так, статтею 95 Водного Кодексу України встановлено, що: «Усі води (водні об'єкти) підлягають охороні від забруднення, засмічення, вичерпання та інших дій, які можуть погіршити умови водопостачання, завдавати шкоди здоров'ю людей, спричинити зменшення рибних запасів та інших об'єктів водного промислу, погіршення умов існування диких тварин, зниження родючості земель та інші несприятливі явища внаслідок зміни фізичних і хімічних властивостей вод, зниження їх здатності до природного очищення, порушення гідрологічного і гідрогеологічного режиму вод. Діяльність фізичних та юридичних осіб, що завдає шкоди водам (водним об'єктам), може бути припинена за рішенням суду». Зазначене зауваження стосується також аналогічних за змістом змін, які пропонується внести до частини другої статті 3 та пункту 3 частини першої статті 5 Водного кодексу України.

На пленарному засіданні 27 квітня 2021 року Верховною Радою України проект Закону про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель (реєстр № 5202) направлено до Комітету з питань аграрної та земельної політики для підготовки на розгляд у повторному першому читанні. Відповідно до статті 109 Регламенту Верховної Ради України, до повторного першого читання законопроекту пропозиції до законопроекту вносяться в 10-денний строк після дня попереднього першого читання цього законопроекту.

Враховуючи вищевикладене, Комітет **в и р і ш и в:**

1. Доручити народним депутатам України – членам Комітету з питань екологічної політики та природокористування надати в регламентний термін Комітету з питань аграрної та земельної політики пропозиції до проекту Закону про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель (реєстр № 5202), поданого народним депутатом України Чорноморовим А.О. та іншими народними депутатами України, для підготовки на розгляд у повторному першому читанні.

2. Рішення направити до Комітету з питань аграрної та земельної політики.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО